لي پىڭ:

14 جىل جاسلداندىرۇ ارقىلى قۇم تەڭىزىن شىلان باقشاسىنا اينالدىردى

□ **انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتىلشسى ئپاريزات ابدۇل**

قىستى كۈنگى تاڭ ئىسارى، شەرىيا ئۇدانى شەرىيا ئۇيلى ارىش قىستاعىنداعى شينجياڭ قۇمدى ئشول شىلان شارۇاشلىـعى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئوندىرىس سەحى دۇمانعا بولەنگەن، جۇمىسشلارـدىڭ كەيىرەۋى جۇپ كەپتىرۇگە، كەيىـرەۋى ئۇيلى ئۇيرلىعن ولىشەپ، قالتاعا سالۇعا، كەيىرەۋى قورايتاپ جاشككە سالۇعا جاـ ۋاپتى بولدى... "جاڭا كىـم" كيگـەن نارت قىزىل شىلاندار ولاردىڭ قولىنان ئوتىپ، بازارعا بەت الۇ الدىندا تۇر.

ارىش قىستاعى تاكلاماكان قۇمدى ئشولىنىڭ قوينائۇىنداعى "3 ـ ئنومرلى جەل ئوتىنىڭ" ەڭ الدىڭعى جيەگىنە ورـ نالاسقان، جەل بويى قۇاڭشىلىق، سۇ تاپشى بولىپ، قۇمدى بوران ازىناپ تۇرا ـ دى. بۇگىنگى تاڭدا قۇم تەڭىزىندە ئبىر شىلان باعى كوبەيدى، سونىمەن ارىش قىستاعى 11 ـ توپتاعى مەملەكەتتىك "ئبىر قىستاقتا ئبىر ئونىم بولۇدان" ئۇلگى كورـ سەتەتىن قىستاق بولىپ باعالاندى.

ەگەردە "بۇرىنعى قۇم تەڭىزىن شىلان باقشاسىنا اينالدىرعان كىم"؟ ـ دەپ سۇرار بولساڭىز، ارىش قىستاعىنىڭ تۇرعەنداري ئبىر اۋىزدان؛ "لي پىڭ"! ـ دەر ەدى.

كاسىپ سالاسىن اناعۇرلىم كۇشەيتتى

"بيىل سەرىكتەستىگىمىزدىڭ 1300 ۋ جەردەگى شىلاننىڭ ئونىم مولشەرى 300 تونناداڭ استى، قازىر تۇگەلدەي سا ـ تىلىپ بولدى. مۇنان سىرت، سەرىكتەسـ تىك تاعى الما، شاپتول، ورىك سياقتى ەرەكشە جەمىس ورمانىن ەكتى..." 11 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى 72 جاستاعى شينجياڭ قۇمدى ئشول شىلان شارۇاشلىعى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ القا باستىعى لي پىڭ بيىلعى جاعدايدى تانىستىردى.

لي پىڭنىڭ كوپتەگەن سالاۋاتى بار: "قۇمدى شولدە شىلان وسىرگەن ادام"، "جاقسى قوجاين"، "ئوندىرىس اتىرەتـ نىڭ كىشى اتىرەت باستىعى"... الايدا ول كومۇنيستىك پارتيا مۇشەسى دەگەن سا ـ لاۋاتىنا بارىنەن دە باسا ئمان بەرەدى.

"كومۇنيستىك پارتيا مۇشەسىمىن دەپ ئۇز جۇزىندە عانا ايتپاي، قايتا الدىڭعى لەكتە ئجۇرىپ، ئۇلگى كورسەتىپ، بۇقارانى بىرگە بايۇعا باستاۋ كەرەك". لي پىڭ وسلاي ايتتى ئارى وسلاي دىستەدى.

بوراننان ساقتانىپ، قۇمدى تىزگىنـ دەۋدىڭ جالپىلتق ونمدىلگەن جوعارىـ لاتۇ ئۇشىن، لي پىڭ ئوزى قارجى تۇپتاپ، شەتەن اعاشى، قارا جاڭعاق، بتىك تۇراڭعى سياقتى جاڭا سورتتاردى ەڭگىزدى. ورمان شارۇاشلىعنىڭ ەگمشـ لىك ونمدىلگەن جوعارىلاتۇ ئۇشىن، ول جاڭا سورتتى جەم ـ ئشوپ ەڭگىزىپ، سىناق رەتىندە ەگىپ، ورمان اراسىندا ەگۇ جونىندە بەلسەنە نزدەنىس جاسادى، سوندىاي ـ اق شينجياڭنىڭ ئشى ـ سىرتىنـ داعى جەمىس ـ جيدەك كاسىپورىندارىن تالاي رەت تەكسەرىپ، ئىس جۇزىندىك ارەكەتى ارقىلى توڭىرەكتەگى بۇقارانىڭ كىرىس كىرگىزىپ، بايۇنا ۇلگى كورسە ـ تىپ، جەتەكشىلىك دىستەدى.

"تەك كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتقاندا عانا، شىلان كاسىپ سالاسى دامىدى، زورايـادى، اناعۇرلىم كـوپ شارۇالار وسى ارقىلى كىرىستەرىن ارتتىرا ـ تىن بولادى". لي پىڭنىڭ دەن قويا باۋلۇنـ دا، ارىش قىستاعىنداعى سارى قۇمنىڭ ورنىن 50 مىڭ تۇپتەن استام نقتاسىن ورمان، 800 مىڭ تۇپتەن استام شىلان اعا ـ شى باستى، شىلان كاسىپ سالاسى دابىرا ـ لى جۇرگىزلدى. لي پىڭ دا مەملەكەتتىڭ جانە اۋتونوميالى رايوننىڭ كەدەيلكتەن ارىلتۇدان قامال الۇعا ۇلەس قوسۇ سيلعى، مەملەكەتتىك ۇلتتار نتىماعىندا ـ عى، العاباسارلعنداعى ۇلگىلى جەكە، 7 ـ كەزەكتى اۋتونوميالى رايوننىڭ باسقالارعا كومەكتەسۇدى قۇانىش ساناۋدىڭ ۇلگىسى سياقتى كوپتەگەن داڭقتا يە بولدى.

ايگىلى ماركانىڭ اتاعىن ونان ارى اۋەلەتتى

ارىش قىستاعىنداعى 14 جىلدا لي پىڭ قىستاق تۇرعىنداريمەن تەرەڭ سۇيىسپەنشـ لىك ورناتتى، اۋلداستاردىڭ اشىق ـ جارقىن، اق كوڭىل پەيلدەرى مەن تاماشا تۇرمىستا دەگەن تالپىنىسىن ول ۇمتا المـ دى، سوندىاي ـ اق ونىڭ وسى ارادا تامىر تارتۇ بەكىمەن بەكەمەدى.

قىستاق تۇرعىنى گوھارنيساحان مامەتيـ مىن لي پىڭعا ىلەسە ئجۇرىپ شىلان ەگۇدىڭ كوپتەگەن تەحنيكاسىن ۇيرەندى، قازىر 300 مۇ جەرگە شىلان اعاشىن ەگىپ، ارىش قىستاعىنداعى ايتۇلى شىلان ەگەتىن ئرى وتباسىنا اينالدى. ساپالى سۇرى شىلاندى بۇداندىستىرۇ، گۇل اشۇ مەزگىلـ نىڭ الدى ـ ارتىندا بۇتاۋ، بۇرشكتەدـ دىرۇ... شىلان ئوسىرۇ تەحنيكاسىن تىلگە تيەك ەتكەن 47 جاستاعى گوھارنيساحان اعـ نان اقتارىلا: "بىلتىر 800 مىڭ يۇانعا شىلان ساتتىم. بيىل ساۋداگەرلەر تىكەلەي كەپتىرۇ الاڭىنىڭ وزىندە ـ اق تاپسىرىس بەرىپ ساتىپ الدى، كوپ ئبولمى شينجياڭنىڭ سىرتىنا ساتىلدى"، ـ دەدى.

2018 ـ جىلى كۇزدە لي پىڭنىڭ سەرىكـ تەستىگى ارىش قىستاعىندا 10 مىڭ تونناڭلىق شىلاندى باستاپقى مانەرلەۋ زاۋودىن قۇرىپ، شىلاننىڭ قوسىمشا قۇنىن جوعارد ـ لاتتى. سونىمەن بىرگە بۇل سەرىكتەستىك شىلان قويمالجىڭى، شىلان ۋارىناسى، توڭا ـ زىتىپ كەپتىرلگەن شىلان جاپىراقشاسى، جوعارى ساپالى شىلان ۇنتاعى سياقتى جىنـ تىكتەي مانەرلەنگەن ونىمدەردى جاساماپاز ـ دەپەن زەرتتەپ اشىپ، "شاتيانحۇڭ"، "ارشي"، "قۇمدى شولدە شىلان وسرۇشـ لىەر" سياقتى ماركالاردى تىركەۋگە الدىـ رىپ، وڭىرلىك ەرەكشە شىلان كاسىپ سالاسى شوعىرىن قالىپتاستىرۇعا باستاماشىلـ دىق ەتتى.

ئىگىلى ماركانىڭ اتاعىن ونان ارى اۋەلەتتى

ارىش قىستاعىنداعى 14 جىلدا لي پىڭ قىستاق تۇرعىنداريمەن تەرەڭ سۇيىسپەنشـ لىك ورناتتى، اۋلداستاردىڭ اشىق ـ جارقىن، اق كوڭىل پەيلدەرى مەن تاماشا تۇرمىستا دەگەن تالپىنىسىن ول ۇمتا المـ دى، سوندىاي ـ اق ونىڭ وسى ارادا تامىر تارتۇ بەكىمەن بەكەمەدى.

قىستاق تۇرعىنى گوھارنيساحان مامەتيـ مىن لي پىڭعا ىلەسە ئجۇرىپ شىلان ەگۇدىڭ كوپتەگەن تەحنيكاسىن ۇيرەندى، قازىر 300 مۇ جەرگە شىلان اعاشىن ەگىپ، ارىش قىستاعىنداعى ايتۇلى شىلان ەگەتىن ئرى وتباسىنا اينالدى. ساپالى سۇرى شىلاندى بۇداندىستىرۇ، گۇل اشۇ مەزگىلـ نىڭ الدى ـ ارتىندا بۇتاۋ، بۇرشكتەدـ دىرۇ... شىلان ئوسىرۇ تەحنيكاسىن تىلگە تيەك ەتكەن 47 جاستاعى گوھارنيساحان اعـ نان اقتارىلا: "بىلتىر 800 مىڭ يۇانعا شىلان ساتتىم. بيىل ساۋداگەرلەر تىكەلەي كەپتىرۇ الاڭىنىڭ وزىندە ـ اق تاپسىرىس بەرىپ ساتىپ الدى، كوپ ئبولمى شينجياڭنىڭ سىرتىنا ساتىلدى"، ـ دەدى.

2018 ـ جىلى كۇزدە لي پىڭنىڭ سەرىكـ تەستىگى ارىش قىستاعىندا 10 مىڭ تونناڭلىق شىلاندى باستاپقى مانەرلەۋ زاۋودىن قۇرىپ، شىلاننىڭ قوسىمشا قۇنىن جوعارد ـ لاتتى. سونىمەن بىرگە بۇل سەرىكتەستىك شىلان قويمالجىڭى، شىلان ۋارىناسى، توڭا ـ زىتىپ كەپتىرلگەن شىلان جاپىراقشاسى، جوعارى ساپالى شىلان ۇنتاعى سياقتى جىنـ تىكتەي مانەرلەنگەن ونىمدەردى جاساماپاز ـ دەپەن زەرتتەپ اشىپ، "شاتيانحۇڭ"، "ارشي"، "قۇمدى شولدە شىلان وسرۇشـ لىەر" سياقتى ماركالاردى تىركەۋگە الدىـ رىپ، وڭىرلىك ەرەكشە شىلان كاسىپ سالاسى شوعىرىن قالىپتاستىرۇعا باستاماشىلـ دىق ەتتى.

"مەن قالعان ۋاقتىمدى جانە ئومىرىمـ دى وسى ارادا ارناپ، كوپشىلكتى باستاپ كاسىپ سالاسى ارقىلى بايۇ ارمانىن جۇزەگە اسىرۇعا، شىلانىنان دا ئتاتتى تۇرمىس كەشىرۇنە مۇمكىندىك جاسايمىن"، ـ دەدى لي پىڭ.

قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ونان ارى بايۇى جولىندا ۇمتىلىس جاسادى

2009 ـ جىلى لي پىڭ زەينەتكە شىقتى، الايدا ول وسلاي قارتتىق ئومرـ دىڭ ئالززاتىن كورىپ جاتۇدى ويلاما ـ دى. "قازىر دەنساۋلعم جاقسى، قوعام ئۇشن تاعى دا بىرەر ئس دستەي الامىن"، ـ دەدى ول وين اڭعارتىپ.

وسى جىلى ول ئۇيىن ساتىپ، بارلىق جيعان ـ تەرگەنىن الىپ، ئبىر ئوزى ارىش قىستاعىنا كەلدى، وسىدان قازىرگە دەيىن 14 جىل بويى دىستەدى.

ارىش قىستاعىنا العاش كەلگەندە، لي پىڭ جاتىق ەمەس ۇيعۇر تىلىندە سويلەي ئجۇرىپ، وسى ارادا قۇم توبەـ شكتەردى تەگىستەپ، اق تەرەك ەگىپ، توپىراقتى قۇنارلاندىرىپ، شىلان اعاشىن ەكتى، ول قىستاق تۇرعىنداريمەن بىرگە 400 مۇ قۇمدى جەردە 3 جىل دىستەپ، قۇمدى ئشولدىڭ ئمان ـ جايىن بىرتىنـ دەپ انقتاپ، ەگىن ەگۇگە بولاتىن اتىزـ دارىدى دا جاقسارتتى.

شىلان باقشاسى قۇرىلعان العاشقى مەزگىلدە ارىش قىستاعىنداعى كوپتەگەن قىستاق تۇرعىنى مۇندا جۇمىس دستەۋگە كەلدى، ئشوپ وتاۋ، اعاش بۇتاعىن تەرۇ، شىلان تەرۇ جۇمىستارىن دستەدى، بىرتە ـ بىرتە "قۇمنان التىن پايدا بولعاڭـ دىعان" كورىپ، كوپتەگەن قىستاق تۇرعىـ نى شىلان ەگۇ تەحنيكاسىن ۇيرەنۇ ويىنا كەلدى، لي پىڭ ولارعا شىلان اعاشىن ەگۇ، تىڭايتقىش بەرۇ، بۇتاۋ، بۇداندىاس ـ تىرۇ جانە دەرت ـ دەرمەزدەن، زياندى جاندىكتەردەن ساقتانۇ سياقتى تەحنيكالار ـ دى ۇيرەتە باستادى.

2018 ـ جىلدىڭ سوڭىندا لي پىڭ ارىش قىستاعىمەن ستراتەگيالىق سەلبەس ـ تىك كەلسىمىن جاساسىپ، ئوزىنىڭ 2000 مۇ شىلان باقشاسىنا سۇيەنە وتىرىپ، شەرىيا اۋدانى زەردەلى جەمىس شارۇاشلىـ عى شارۇالار كاسىپتىك سەلبەستىك كووپە ـ راتيۇنى قۇرىپ، وسى قىستاقتاعى 100 قىستاق تۇرعىنىن كووپەراتيۇكە قابىلداپ، جان باسىندىق ايلىق كىرىسىن 3000 يۇاننان اسىردى.

لي پىڭنىڭ كومەگىندە، جەتەكشىلـ گىندە، ارىش قىستاعىنداعى شىلان ەگىلـ گەن جەر اۋدانى 6000 مۇدان اسىپ، شىلان ەگۇدەن تۇسكەن كىرىس شارۇا ـ لاردىڭ جان باسىندىق جالپى كىرىسىنىڭ 90%ىن ۇستادى. 2022 ـ جىلى ارىش قىستاعىنداعى شارۇالاردىڭ جان باسىندىق تازا كىرىسى 15 مىڭ 124 يۇان بولىپ، 2009 ـ جىلداعىنىڭ 7 ەسە ـ سىنە تايادى.

التاي مال شارۋاشلىق وڭىرىندە 130 "باقت ايالداماسىن" قۇردى

□ **انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتىلشسى جاڭ تيەك، ەربكتى تىلـ شلەر ياڭ ۇيشۇان، جوۇ ۇيجيە**

12 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى كەشقۇرىم، كوكتوعاي اۋدانى تۇرعىن اۋىلىنداعى ئبىر كوكتەۋ مەن كۇزەۋدە ۇسكىرىك جەل ازناپ، قالىڭ قار قاپالاقتاپ تۇر. تۇرعىن اۋىلى ئمولدىر قىستاعىنىڭ مالشـ سى اقىلبول تىلەك ئوز وتباسىنىڭ 200 قويىن قىستاۋعا ايداپ وسى ارادان وتكەندە، كۇن كەشكىرە باستاعان ەدى، اقىلبول قورالى قويىن وتاردىڭ جىلى قوراعا دەرەۋ كىرگىزىپ، ۇزى جىلى قورانىڭ جانىندىڭ "باقت ايالداماسىنا" بارىپ دەمالدى.

"قوي جلى قورادا جاتىر، ۇسىپ قالۇدان نەمەسە كەشتە قارلى بوراندا بـ ـ تىراپ كەتۇدەن الاڭدامايمىن، مەن 'باقت ايالداماسىندا' دەمالامن، بۇل ارادا سۇ، توك بار، تاماق جاساۋعا بولادى"، ـ دەدى اقىلبول.

التاي ايماعى ـــ مال شارۋاشلىعنـ داعى ئرى ۇڭىر، ئار جىلى كۇز ماۇسـ مىندا نەشە ميللىون مال تاۋداعى جايلاۋـ دان ەتەكتەگى كوكتەۋگە، كۇزەۋگە، ودان قىستاۋعا كوشىرىلەدى. سوڭعى جىلدارى التاي ايماعى بايلىقتى ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ۇسىنىلىم تەبىنن ارتتىرىپ، مال شارۋاشلىق وڭىرىندەگى بۇقارانىڭ ئوندىرىس، تۇرمىس شارت ـ جاعدايىن كۇش سالا جاقسارتىپ، كوش جولدارىندا جانە شوعىرلى قونستانعان مال فەرمالارىندا مال شارۋاشلىق ئوڭـ رى "باقت ايالداماسىن" قۇردى. "باقت ايالداماسىندا" توك، سۇ، دەماـ لىس بولمەسى، مونشا، تازالىق بولمەسى سياقتى كوپ ئتۇرلى قىزمەت وتەۋ قۇـ رىلعىلارى بار، ئورىس جاڭالاپ كەلە جاتقان مالشىلاردى تەگىن قامدايدى. كوش جولىندا مال شارۋاشلىعى، ەمدەۋ، دەنساۋلق ساقتاۋ، اۋل شارۋاـ شىلعى، قوعام حاۋپسىزدىگى جانە اۋل ـ قالاشق، قىستاق كادرلارىنان ۇيىمداس ـ قان ەربكتى قىزمەت وتەۋ اترەتى مالشـ لاردى جول بويى قورعايدى.

"'باقت ايالداماسىنڭ' قۇرىلۇى مالشىلاردىڭ كوش جولىندا ئدوپ كەلگەن حايۋاناتتار ندەتىنىڭ الدىن الۇ، ەمدەۋ ـ قۇتقارۋ، كومەكتەسۇ سياقتى ئس جۇزىندىك ماسەلەلەردى شەشۇنە كومەكتەسەدى. كوش جولىندا ئبىز قىزمەتكەر ورنالاسترىپ، ىزىنە ئتۇـ سپ قىزمەت وتەپ، مالشىلاردىڭ جو ـ لىققان قينشىلقتارىن دەر كەزىندە شەشە ـ مىز"، ـ دەدى جەمەنەي اۋدانى توستى اۋىلدىق پارتكومنىڭ مۇشەسى، ۇگىت ئبولىمنىڭ مۇشەسى ئمولدىر ماقسات.

2023 ـ جىلى التاي ايماعى "باقت ايالداماسى" مەن السى وتاردىڭ نەگىز ـ دىك قۇرىلعى قۇرىلىسىن ايماقتىڭ حالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى دستەردىڭ ئبرى ەتپ بەلگىلەپ، مال شارۋاشلىق وڭـ رىندەگى "باقت ايالداماسىنڭ" قىزمەت وتەۋ يقۇاتىن جاڭالاپ نەمەسە وزگەر ـ تىپ دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، وسى زا ـ مانعى جاڭا مال شارۋاشلىق ئوڭىرىن كۇش سالا تۇلعالادى. يدەيالىق جاقتان جەتەكتەۋ، جاتىن ورنىمەن قامداۋ، ەمدەۋ ـ قۇتقارۋ، شۇعىل قۇتقارۋ ـ كو ـ مەكتەسۇ سياقتى يقۇاتتاردى ئتۇيىندى تۇرده ارقاۋ ەتىپ، شىن مانىندە "مالشىلار قايدا بارسا، قىزمەت وتەۋ سول ارادا بولۇدى" ورىندادى.

"اپاي، بۇل ئسىزدىڭ الدىڭعى جولى تاپسىرعان ئدارىڭىز، قاجەتتى نار ـ سەڭىز بولسا، ماعان تەلەفون جالعاڭىز". "اعاي، ئسىزدىڭ گازەتىڭىزدى الىپ كەلدىم". "اعا، بۇل ئسىزدىڭ اۋلدان ساتىپ اكەلىپ بەر دەگەن پوپايكاڭىز، كيپ كورىڭىزشى، ئدال مە ەكەن". قىسقى وتارعا كوشكەننەن بەرى شەڭگىل اۋدانى سارتوعاي اۋىلى قاراشورا قىستاعى پارتيا ياچەيكاسسىنىڭ شۇجيى ەردااۋلەت ەرجان مەن ەربكتى قىزمەت وتەۋ اترەتىنىڭ مۇشەلەرى قىستاق پەن مال شارۋاشلىق ئوڭىرى اراسىندا شاپقىلاپ، مالشى قا ـ ۇمنىڭ قينشىلعن، تالاپ ـ تىلەكتەرىن ۇعسىپ، مالشى قاۋمعا كۇالىك ئبترۇپ، كۇالىك جەتكىزۇ، ئدارى جەتكىزۇ، زاتتىق ماتەريال ساتىپ الۇ سياقتى مەيىر جەتكىزۇ قىزمەتىن وتەدى.

"'باقت ايالداماسى' ەڭسەلى دە جارىق، قاجەتتى ئۇي جيھازدارىنىڭ ئبا ـ رى تولىق، تاعى زاريادتاۋ جابدىقتارى، اۋىل شارۋاشلىق قۇرالدارى بار، وتە قولايلى". ەردااۋلەت بىلاي دەدى: ما ـ ڭايداعى مالشىلاردىڭ ئبارى "باقت ايالداماسىنڭ" تۇراقتى قوناقتارى، بۇل ارا كوپشىلكتىڭ تاۋعا شعىپ مال باعۇدا، ەتەككە ئتۇسپ زاتتىق ماتەريال ساتىپ الۇدا، ئسوز جوق، باسپ وتەتىن جولى، ارلى ـ بەرلى وتكەندە دەماۋلۇنا نەمەسە ئبىر ئتۇن قونىپ قايتا جولعا شعۇنا بولادى، بۇل ارادا تاعى كىر جۇۇنا، شاش الدىرۇنا بولادى.

شەڭگىل اۋدانى بۇقارانىڭ قاجەتىن باعدار ەتتى، "باقت ايالداماسىنڭ" دىسكە قوسلۇى قوعامدانعان قىزمەت وتەۋدى جۇزەگە اسىردى، سونىمەن بىرگە "باقت ايالداماسىنڭ" قىزمەت وتەۋ سالاسىن دا كەڭەيتە ئتۇستى. الدىن الا ۋادەلەسۇ بويىنشا سياحاتشى قابىلداۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى وتكەن ـ كەتكەن سياحاتشىلاردىڭ "باقت ايالدا ـ ماسىندا" دەمالىپ تىنعۇنا، دستىق سۇ ئشىپ، قول تەلەفوندارىن زاريادتاپ، زاتتىق ماتەريالدارىن تولتاۋنا بولادى. بيىل جىل باسىنان بەرى، شەڭگىل اۋدا ـ نىڭ جايلاۋداعى 7 "باقت ايالداماسى" 350دەن استام سياحاتشى (رەت) قابىلـ داپ، سياحات كاسىبى مەن ەگىن، مال شارۋاشلىعىنىڭ بىرگە ىلگەرلەۋىن، بىرگە داۋىن جۇزەگە اسىرىپ، مالشى قاۋمەنى جانە سياحاتشىلارعا قىزمەت وتەۋدىڭ ماڭىزى زور. بيىلعى 27 مىڭ مالشىعا (رەت) ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىزداـ دىرۇدى، زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۇـ دى ئبتىرىپ، 3 ميللىون 970 مىڭ مالدى يمۇنيتەتتەندىرىپ، 389 مالشىنى (رەت) ەمدەپ، قۇتقارىپ ـ كومەكتەـ سپ، 4000نان استام ادامعا جالپى حالقـ تىق دەنساۋلق تەكسەرۇدن جۇرگـ ـ زىپ، مال شارۋاشلىق وڭىرىندەگى بۇقاراعا قاسىندا ۇيىم بولۇدى، ئس بتىرەتىن ورىن بولۇدى، قىزمەت وتەيتىن كادر بولۇدى شىن مانىندە جۇزەگە اسىرىپ، مالشى قاۋمنىڭ تابىس سەزىمىن، ريزا بولۇ دارەجەسىن بارىنشا جوعارىلاتتى.

مەملەكەت بويىنشا تۇيىندە سناق ەتىلدى

شونجى قىستاق اتتاپ، اۋىل اتتاپ ۇيلىك جەردى اينالىمعا سالدى

□ **شونجى اۋداندىق توعىسپالى مەديا ورتالىعى ۋان ليحۇك**

11 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى شونجى اۋـ دانى بيلىۇحى قالاشعى دۇڭگىبي قىستا ـ عىنىڭ جيىن زالىندا چىن شياۋرۇڭ قاتار ـ لى 4 قىستاق تۇرعىنىنىڭ ئاربىرى 15 مىڭ يۇان جەردى اقىلى پايدالانۇ قاراجا ـ تىن تاپسىرعانىنان كەيىن، جىلجمايتىن مۇلىك كۇالىگىن الدى.

بيلىۇحى قالاشعندا اشىلعان اۋىل ـ قىستاق ۇيلىك جەرىنەن پايدالانۇ ۇقعىن قىستاق اتتاپ، اۋىل اتتاپ وتكەرمەلەۋ بويىنشا كۇالىك تاراتۇ جىنالسىندا «شونجى اۋدانىنىڭ اۋىل ـ قىستاق ۇيلىك جەرىنەن پايدالانۇ ۇقعىن وتكەرمەلەۋدى باسقارۇ ەرەجەسىنە (سناق رەتىندە اتقارد ـ لادى)» ساي، شارتقا ۇيلەسەتىن جيىنى 4 قىستاق تۇرعىنى جىلجمايتىن مۇلىك كۇالىگىن الدى، بۇل قىستاق اتتاپ، اۋىل اتتاپ اينالىمعا سالىنعان ۇيلىك جەرگە جاتادى، جالپى 60 مىڭ يۇان اقىلى پايدالانۇ قاراجاتى النىدى.

شونجى اۋدانى گۇچىك اۋىلى گويۇان قىستاعىنىڭ تۇرعىنى چىن شياۋرۇڭ بىلاي دەدى: "مەن بيلىۇحى قالاشعى دۇڭگىبي قىستاعىنان ئبىر ئۇي، ئبىر اۋلا ساتىپ الدىم، بۇگىن جىلجمايتىن مۇلىك كۇالىگىن الدىم، ىشتەي قاتتى قۇاندىم".

بيىل بۇكىل ەل بويىنشا اۋىل ـ قىستاق ۇيلىك جەر ئتۇزىمى رەفورما ـ سىن تۇيىندە سناق ەتەتىن اۋدان رەتىنـ دە، شونجى اۋدانى بۇكىل شينجياڭدا ۇيلىك جەردى قىستاق اتتاپ، اۋىل اتتاپ اقىلى قايتارىپ بەرۇدى، ئوتىنش ەتۇدى، پايدالانۇدى الدىمەن باستاپ، بۇكىل شينجياڭدا كوللەكتيۇ تيجارات سيياتتى قۇرىلسقا پايدالانىلاتىن جەردى بازارعا سالۇ جونىندە الدىمەن نزدەنس جاساپ، ۇيلىك جەرگە ورناي قاراي با ـ سەكەمەن باعا قويۇدى الدىمەن ورىستە ـ تىپ، اۋىل ـ قىستاق ۇيلىك جەر رەفور ـ ماسىن ونان ارى تەرەڭدەتتى.

"ئبىز ۇيلىك جەردەن پايدالانۇ ۇقعىن اينالىمعا سالۇ جونىندە بەلسەنە نزدەنس جاساپ، زاڭدا بەلگىلەنگەنى اقسىز بولۇ، رايون اتتاسا اقىلى بولۇ سياقتى تۇزىمدەردى ورناتىپ، قىستاق اتتاپ، اۋىل اتتاپ ئوتىنش بەرۇ جانە ئۇي بەلەتىن اينالىمعا سالۇ مەحانيزمى ارقىلى شارۋالاردىڭ تولىمدىلق ۇقـ عىن كوپ ئتۇرلى فورمامەن قامتاما ـ سىزداندىرىپ، ۇيلىك جەردەن پايدالانۇ ۇقعىن لايىقتى جاندانىدىر ـ دىق. ئارقايسى قىستاق ئوز قىستاعـ نىڭ ئس جۇزىندىك جاعدايىمەن ۇش ـ تاستىرىپ اقىلى پايدالانۇ قاراجاتىن تاپ ـ سىرادى، قىستاق تۇرعىندارى ۇيلىك جەردەن 50 جىل پايدالانۇ ۇقعىنا يە بولادى ئارى جىلجمايتىن مۇلىك كۇالىگىن الادى، بۇل ۇيلىك جەر رەفورماسىنىڭ پايداسىن، شىنمەن، مولايتىپ، شارۋالار تابىس سەزىمىنە اناعۇرلىم بولەندى"، ـ دەدى شونجى اۋدانى اۋىل ـ قىستاق ۇيلىك جەر ئتۇـ زىمى رەفورماسىن تۇيىندە سناق ەتۇ قىزمەتى باسشىلىق گرۇپپاسى كەڭسەسـ نىڭ كادرى جوۇ حۇارۇك.

جاڭعاق ئوتىمدى بولدى

12 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى قاعلىق اۋدانى شارباق قالاشعىنداعى شينجياڭ گوبە توبى قاعلىق جاڭعاق سۇاۋدا ورتالعىندا ساتىلۇ الدىندا تۇرعان دوربا ـ دوربا جاڭعاق ئدا ـ نى. بيىل جىل باسىنان بەرى وسى سۇاۋدا ورتالعىنداعى جاڭعاقتىڭ ساتىلۇ سوماسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 20% ارتتى، شەتەلـ دىك تاپسىرىسى سۇاۋدا جالپى موا ـ شەرىنىڭ 70%ىن ۇستاپ، نەگىزىنەن تۇركيا، رەسەي، اراب بىرىككەن امىرلگى سياقتى ەلدەرگە ساتىلدى.

□ **سۇرەتتى ما جيابيڭ تۇسىرگەن**